

Nyomtatott és online sajtó

Orbán Viktor: Magyarországnak egy rendezett és fejlett Szerbia az érdeke

2023. június 20. – MTI, Hirado.hu, MagyarHírlap, Veol, Napi.hu, Index.hu, Mandiner, Demokrata

Magyarországnak egy rendezett és fejlett Szerbia az érdeke - hangsúlyozta Orbán Viktor miniszterelnök kedden Palicson, ahol megalakult a Magyar Szerb Stratégiai Együtműködési Tanács. A miniszterelnök az eseményt követő sajtótájékoztatón kiemelte: amint Magyarország és Szerbia rájött arra, hogy nem lehetnek a történelem foglyai, azonnal elkezdett fejlődni az országok közötti kapcsolat. "Ma az egész világon mindenhol arról beszélnek, hogy ki kivel miért nem működik együtt. Decoupling, derisking, ezek a nemzetközi politika szavai. Mi egy jó példát adunk a világnak, hogy nem azt kell megmondani, hogy kivel nem akarsz együttműködni, hanem törekedj arra, hogy minél több országgal tudjál együttműködni" - húzta alá.

Novák Katalin: A magyar és szerb kapcsolatokban újabb fejezet nyílt

2023. június 20. – MTI, Hirado.hu, MagyarHírlap, Pestisracok, Vajma.info, Magyarszo.rs, PannonRTV, Demokrata, Mandiner

A magyar és szerb kapcsolat aranykorának újabb fejezetéhez értünk - mondta Novák Katalin köztársasági elnök kedden a Magyar-Szerb Stratégiai Együtműködési Tanács megalakulása alkalmából tartott sajtótájékoztatón Palicson. Novák Katalin kiemelte: az, hogy Szerbia és Magyarország stratégiai együttműködési tanácsot alapított, azt tükrözi, hogy nem taktikai, hanem stratégiai jellegű döntések születnek, hiszen hosszú távon kívánják megalapozni a magyar-szerb barátságot, a magyar-szerb együttműködést. A köztársasági elnök elmondta: 12 munkacsoportban tanácskoztak a miniszterek, akiktől azt várják, hogy munkájuknak kézzelfogható eredménye legyen és tartalommal töltsék meg a két ország között most aláírt 12 megállapodást. Novák Katalin a keddi megbeszélés témái közül kiemelte az orosz-ukrán háborút, Nyugat-Balkán stabilitásának és Szerbia Európai Unió csatlakozásának kérdését, valamint a demográfia ügyét.

Szijjártó Péter: aláírásra került a szerződés az új kőolajvezeték építéséről Magyarország és Szerbia között

2023. június 20. – MTI, hirado.hu, ORIGO, HírTV, Vg.hu, Mandiner, Vajma.info, Magyarszo.rs

Az energiabiztonság erősítése érdekében aláírásra került a megállapodás az új kőolajvezeték építéséről Magyarország és Szerbia között, illetve létrejön az MVM és a Srbijagas közös regionális földgázkereskedő vállalata - jelentette be a tárca közlése szerint Szijjártó Péter külgazdasági és külügyminiszter kedden a szerbiai Palicson. A tárcavezető a magyar-szerb stratégiai tanács ülésén a két ország közötti eddigi talán legfontosabb megállapodásnak nevezte

Napi Nemzetpolitikai Sajtószemle – 2023. június 21.

az Algyőt Újvidékkel összekötő kőolajvezeték építését. Illetve hangsúlyozta, hogy az MVM és a Srbijagas közös regionális földgázkereskedő cégének idén ősszel meg is kell kezdenie a működését. "Minél több forrás, minél több útvonal, minél több együttműködés, annál nagyobb energiabiztonság" - vélekedett. "Magyarország energiabiztonsága ma már elképzelhetetlen lenne Szerbia nélkül, s igaz ez fordítva is. Hazánk földgázellátásának legnagyobb része Szerbián keresztül érkezik hozzánk, mi pedig több mint százmillió köbmétert tárolunk a szerbek számára" - tette hozzá.

Szijjártó Péter: az ukrán külügyminiszter hazug vádakkal illette Magyarországot

2023. június 20. – MTI, MagyarNemzet, Hirado.hu, 444.hu, Telex.hu, Index.hu, Mandiner
Szijjártó Péter külgazdasági és külügyminiszter kedden annak véleményének adott hangot, hogy Dmitro Kuleba ukrán külügyminiszter "ismételten hazug vádakkal illette Orbán Viktor miniszterelnököt és Magyarországot" a kárpátaljai hadifoglyok ügyében. A tárcavezető Facebook-bejegyzésében azt írta: az Orosz Ortodox Egyház és a Máltai Szeretetszolgálat együttműködése nyomán kiszabadult tizenegy ember a hadifogságból, és ez a magyar kormány szerepvállalása nélkül zajlott. Ugyanakkor - folytatta - örülnek annak, hogy ez megtörtént, hiszen "ha csak egy ember is visszanyeri a szabadságát, már az is jó hír, ez pedig tizenegyszeresen is az". Szijjártó Péter bejegyzésében leszögezte: ez a tizenegy ember Magyarországon szabadon mozoghat, "azt csinálnak, amit jónak látnak, azzal lépnek kapcsolatba, akivel akarnak". Úgy értékelt: "a hazug támadások és a személyeskedés" helyett inkább örülni kellene a tizenegy ember szabadságának. Ukrán kollégájának azt üzent: ha bármilyen kétsége vagy kérdése van, "tudja, hogy tud elérni". Hangsúlyozta: a kormány továbbra is kitart a béke mielőbbi szükségessége mellett, mert a béke megszüntetné sok tízezer ember szenvedését.

Sorra nyújtják be felmondásukat az RMDSZ kormányzati tisztségviselői népes táborának tagjai

2023. június 20. – Krónika, maszol.ro, szekelyhon.ro

Megkezdődött az őrsváltás a román kormányánál, a minisztériumokban és a különböző hivatalokban, ahol az RMDSZ tisztségviselői egymás után állnak fel székekükből a szövetség ellenzékbe kerülése nyomán. Marcel Ciolacu szociáldemokrata (PSD) miniszterelnök hétfőn este kibocsátott határozatában egyszerre tizenhárom magyar államtitkár, illetve más kormányzati hivatalnok felmondását hagyta jóvá. Távozik posztjáról tíz államtitkár: Vass Levente az egészségügyi, Matuz Zsolt a fejlesztési, Hegedüs Csilla az európai beruházások és projektek, Barabási Antal Szabolcs a mezőgazdasági, Szép Róbert és Fülöp Lóránd a környezetvédelmi, Sándor Gábor a közlekedési, Kacsó-Doboly Izabella a családügyi, ifjúsági és esélyegyenlőségi, Makkai Péter a munkaügyi, valamint Demeter András a kulturális minisztériumtól. Felmondott Derzsi Ákos, a fejlesztési, közigazgatási és közmunkálatokért

felelős tárca helyettes államtitkára, valamint Porzsolt Levente, az Országos Erdőőrség államtitkári rangú főfelügyelője is.

Emlékévet hirdetett a román parlament a több száz magyar civil haláláért felelős Avram Iancu tiszteletére

2023. június 20. – MTI, Krónika, maszol.ro

Avram Iancu-emlékévet hirdetett a román parlament a 2024-es választási évre a móc szabadságharcos születésének bicentenáriuma alkalmából; a bukaresti képviselőház kedden jóváhagyta a vonatkozó törvénytervezetet, az RMDSZ ellene szavazott. Az így is nagy többséggel elfogadott jogszabály szerint az 1848-49-ben Erdélyben szervezett császárhú román felkelés vezetőjének szentelt emlékévben a román parlament, az államelnöki hivatal, a kormány és az önkormányzatok is rendezvényeket szervezhetnek kulturális és oktatási céllal. Az MTI által ismertetett jogszabály szerint a különböző hatóságok, intézmények erre anyagi forrásokat különíthetnek el a költségvetésükből. A képviselőház döntése után a jogszabályt már csak Klaus Iohannis államelnök kihirdetésére vár.

Tervezet: maradjon helyben a kisebb munkapontokon megtermelt személyi jövedelemadó

2023. június 20. – maszol.ro, Nyugati Jelen

Törvénybe foglalná az RMDSZ azt az elvet, amely szerint minden esetben azok az önkormányzatok részesüljenek a jövedelemadóból, amely önkormányzat területén dolgoznak az alkalmazottak. Ezáltal teljessé válna az RMDSZ-nek az az intézkedéscsomagja, amely alapján a személyi jövedelemadó értéke teljes egészében helyben, az adott önkormányzat költségvetésében maradna. A törvénytervezetet Miklós Zoltán, az RMDSZ Kovászna megyei parlamenti képviselője dolgozta ki. Elmondta, hogy amennyiben a parlament megszavazná a törvénytervezetet, az megteremtené a lehetőséget, hogy az ötnél kevesebb alkalmazottal rendelkező munkapontokon megtermelt személyi jövedelemadó is a helyi önkormányzatoknál maradjon. A jelen gyakorlat szerint ezeken a munkapontokon megtermelt jövedelemadó azokhoz az önkormányzatokhoz kerül, ahol a munkaadónak a központi székhelye található.

Hamran István: „A migránskérdésre az Európai Unió szintjén kéne megoldást találni!”

2023. június 20. – ma7.sk, felvidek.ma

Az illegális migráció, azaz a bevándorlók számának emelkedése, illetve a kialakult helyzet kezelése és felügyelete volt a témája a Komáromi Városi Hivatalban június 20-án megtartott sajtótájékoztatónak, amelyen jelen volt: Štefan Hamran országos rendőrfőkapitány és helyettese, Damián Imre, valamint Keszegh Béla polgármester és Ujj Ernő, a városi rendőrség parancsnok-helyettese. A komáromi származású Hamran István tájékoztatása elején

Napi Nemzetpolitikai Sajtószemle – 2023. június 21.

leszögezte, már korábban is tudták, hogy eljön az idő, amikor egyes politikai szubjektumok politikai célokra, a közvélemény befolyásolására használják fel a migránstémát, s akár a szándékos félretájékoztatására és pánikkeltésre is képesek lesznek. Mint mondta, már itt van ez az időszak, amikor egyebek mellett a szlovák állami rendőrségnek címezve az a tanács is elhangzott: végre ideje lenne elkezdeni a hatékony kommunikációt a magyar rendőrséggel.

Jó sport a lósport – Felvidéki Vágta hetedszer

2023. június 20. – ma7.sk

Július 8-án ismét lódobogástól lesz hangos a sikabonyi reptér területe. Immár hetedszer vágthatnak a felvidéki lovasok, hogy közülük a legjobbak ősszel a Nemzeti Vágtán mérettethessék meg magukat. Az egyre nagyobb tömegeket vonzó Felvidéki Vágta idén is ingyenes látogatható. Külön öröm számunkra, hogy a kishuszárok is elindulnak idén a versenyben, hiszen ahhoz, hogy valaki a Nemzeti Vágtán is megmérettethesse magát, tapasztalatokat kell gyűjteni, amit nem lehet elég korán elkezdni, emelte ki a Felvidéki Vágta keddi sajtótájékoztatóján Hájos Zoltán, a rendező város, Dunaszerdahely polgármestere. Bóna Erzsébet főszervező röviden ismertette a programot, melynek lényege, hogy a legkisebbektől a legnagyobbakig mindenki megtalálja a kedvére valót. Az előfutamokat követő döntőre 18:00 órakor kerül sor, a kishuszárok döntője után. Idén a Felvidék minden tájáról érkeznek lovasok. A program összeállításánál szempont volt, hogy lehetőleg mindent felvonultassanak, ami a lovakkal összefügg. Idén még a pozsonyi csata is megelevenedik, a hagyományőrzőknek köszönhetően.

Szobrokat és emléktáblát avattak a kultúrnapok keretén belül

2023. június 20. – Új Szó

Az egyházkarcsai kultúrnapok keretében három ország öt községének küldötteivel és helyiekkel karöltve adták át az új szobrokat a Szent Bertalan templomban, valamint a Bartal kastély emlékére készített márványtáblát a községháza falán. Az egyházkarcsai kultúrnapok keretében három ország öt községének küldötteivel és helyiekkel karöltve adták át az új szobrokat a Szent Bertalan templomban, valamint a Bartal kastély emlékére készített márványtáblát a községháza falán. Kétnapos rendezvénysorozattal ünnepelték idén a falunapot Egyházkarcsán, melyet múlt pénteken és szombaton tartottak. A programok sokszínűsége sokaknak kedvezett, ugyanis a rendezvényeket és a fellépőket tekintve is nagyon színes volt paletta. Szentmisével kezdődött meg az idei kultúrprogram Egyházkarcsán, melyet Bábel Balázs kalocsa-kecskeméti érsek celebrált. A helyi Szent Bertalan templomban a bejáratnál gyülekeztek a hívek, de a karzat is tele volt. „Miért teremtette Isten a világot? Ezt nem tudjuk másként megmagyarázni, mint azzal, hogy Isten szeretett bennünket” – magyarázta a híveknek Bábel Balázs érsek, aki prédikációjában kiemelte, hogy az Isten által adott szabad akaratumkat meg kell becsülnünk, nem úgy élnünk a robotok, hanem szelíden és alázattal telve, mert így leszünk magunk is jó szívűek. Aquinói Szent Tamást idézte, aki azt mondta – „A jó természete az, hogy kiárad”, ezért a teremtés egyértelműsége magától értetődő.

Szerb elnök: tizenkét megállapodás született Magyarország és Szerbia között

2023. június 20. – MTI, MagyarHírlap, Hirado.hu, Vajma.info, Magyarszo.rs, PannonRTV
Tizenkét megállapodás született Magyarország és Szerbia között, amelyek könnyebbé teszik majd a magyarok és a szerbek életét is - hangsúlyozta Aleksandar Vucic szerb köztársasági elnök kedden Palicson, ahol megalakult a Magyar-Szerb Stratégiai Együtműködési Tanács. A szerb államfő közölte: Budapest és Belgrád kapcsolatai történelmi maximumon vannak, és ez vonatkozik a politikai és a gazdasági kapcsolatokra, de az emberek közötti viszonyra is. "Magyarország ma Szerbia ötödik külkereskedelmi partnere, tíz év alatt megötszöröződött a kereskedelmi forgalom" - húzta alá. Aleksandar Vucic felhívta a figyelmet arra, hogy a védelemre és a biztonságra vonatkozó megállapodásokat is aláírtak. Mint mondta: Magyarország tagja a NATO-nak, Szerbia pedig őrzi semlegességét, de az együttműködés elérte azt a szintet, hogy ez nem akadály, és így is sikeres lehet a védelmi kooperáció. "Meg kell őrizni a függetlenségünket és a biztonságunkat, és arról is beszéltünk, hogyan tudnánk mindkét országot előmozdítani ezen a területen" - tette hozzá.

Szerb miniszterelnök: történelmi jelentőségű a Magyar-Szerb Stratégiai Együtműködés Tanács megalakítása

2023. június 20. – MTI, Hirado.hu, Szegedma.hu, MagyarNemzet
Történelmi jelentőségű ez a nap Szerbia számára, amikor megalakult a Magyar-Szerb Stratégiai Együtműködés Tanács, mert Szerbiának senkivel nincs ilyen együttműködése, azaz Szerbiának senkivel nincs olyan szoros kapcsolata, mint Magyarországgal - hangsúlyozta Ana Brnabic szerb miniszterelnök kedden Palicson. A szerb kormányfő emlékeztetett arra, hogy az első közös magyar-szerb kormányülést 2014-ben tartották meg Belgrádban, és azóta csak szorosabb lett a két ország kapcsolata. Hozzátette, ez a jó kapcsolat nem a semmiből született, keményen és szorgalmasan kellett dolgozni érte mindkét oldalon, és a felek a jövőben is a kapcsolat további mélyítésén dolgoznak. "Ez azt bizonyítja, hogy ha felelősségteljesen dolgozunk, akkor meg tudjuk változtatni a két ország kapcsolatát, akkor képesek vagyunk történelmi szintű jó kapcsolatok kiépítésére, és nem csak partnerség, hanem barátság kialakítására is, ami a jövő záloga" - húzta alá.

Kiállítás Ukrajnáról Tavankúton

2023. június 20. – Magyarszo.rs
A tavankúti Gubecz Máté Horvát Kulturális és Oktatási Társaság épületében Fotókiállítás nyílt, amely az ukrajnai háború következményeit mutatja be, számol be a 021.rs hírportál. A tárlat megnyitóján Volodimir Tolkač ukrán nagykövet köszönetét fejezte ki a szervezőknek, és elmondta, hogy érezhető a szerbiai civil társadalom erős támogatása, ami nagyon fontos az ukránok számára. Az ukrán nagykövet közölte, hogy osztozik a szerbiai polgárok fájdalmában a közelmúltban történt tragikus események miatt, utalva ezzel a belgrádi általános iskolában

és a Mladenovac környéki falvakban történt tömeggyilkosságokra, és rámutatott az Ukrajnában zajló szörnyű tragédiákra.

Búcsúi nap

2023. június 20. – [Magyarstvo.rs](https://www.Magyarstvo.rs)

Június 24-én tartja búcsúi művelődési rendezvényét a gombosi Arany János Magyar Művelődési Egyesület. A program szerint 17 órától zajlik a vendégek fogadása az általános iskolában, majd 18 órától ünnepi felvonulás lesz, az iskolától a kultúrotthon épületéig, közös tánccal a tűzoltóotthon előtt. Ezt követően a kultúrotthon nagytermében színes néptáncbemutató várja az érdeklődőket, a vendégeket.

ORFK: több mint tizenegyzren érkeztek Ukrajnából kedden

2023. június 21. – [MTI, hirado.hu](https://www.MTI.hu)

Az ukrán-magyar határszakaszon 6222-en léptek be Magyarországra kedden, a román-magyar határszakaszon belépők közül pedig 4792-en nyilatkoztak úgy, hogy Ukrajnából érkeztek - tájékoztatta az Országos Rendőr-főkapitányság (ORFK) szerdán az MTI-t. A beléptetettek közül a rendőrség 69 embernek állított ki ideiglenes tartózkodásra jogosító igazolást, amely harminc napig érvényes. Nekik ez idő alatt kell felkeresniük az Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság tartózkodási helyük szerint illetékes hivatalát a végleges okmányok beszerzéséért - jelezték.

A Kárpátaljai Közéleti Vezetőképző résztvevői a jövőt jelentik

2023. június 20. – [karpat.in.ua](https://www.karpat.in.ua)

A Kárpátaljai Közéleti Vezetőképző végzősei a jövőt jelentik Kárpátalján, hangsúlyozta a Miniszterelnökséget vezető miniszter a Mathias Corvinus Collegium által szervezett program diplomaátadó ünnepségén. Gulyás Gergely kiemelte: az MCC azokat a tehetségeket köti össze, akik nemzetben és közösségben gondolkodnak. A 15 kárpátaljai diák fél év alatt 5 képzési hétvégén vehetett részt. A Kárpátaljai Közéleti Vezetőképzőt indulása óta mintegy 80-an végezték el. Nem választhatjuk meg, hogy milyen korban élünk, a kihívásokra megoldásokat kell találni, hangsúlyozta Dobsa István, a KMKSZ ifjúsági szervezetének elnöke. A kárpátaljai vezetőképző azoknak a fiataloknak szól, akik felelősséget éreznek a szülőföldjük iránt.

Felvételi időszak a Rákóczi-főiskola Szakgimnáziumában

2023. június 20. – [Kárpátalja.ma](https://www.Karpatalja.ma)

Idén is várja a felvételizőket a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Szakgimnáziuma. Az intézményben a diákok egy nagyszerű közösség tagjaként tanulhatnak, anyanyelvükön tudnak érettségi bizonyítványt és szakmát igazoló diplomát is szerezni. Ukrajna Oktatási és Tudományos Minisztériuma által elfogadott 2023-as felvételi eljárásnak megfelelően elkészült az intézmény felvételi szabályzata is. Így rövidesen kezdődik a felvételi

Napi Nemzetpolitikai Sajtószemle – 2023. június 21.

időszak a Rákóczi-főiskola Szakgimnáziumában is. A legfontosabb tudnivalókról Knobloch Erzsébetet, a Szakgimnázium Felvételi bizottságának titkárát kérdeztük.

CEC konferencia Tallinban

2023. június 20. – Kárpátalja.ma

Észtországban, Tallinban tartja ülését az Európai Egyházak Konferenciája 2023. június 14-20 között. A találkozót mottója: Isten áldása alatt – a jövőt alakítva. A Kárpátaljai Református Egyházat főtiszteletű Zán Fábrián Sándor püspök úr képviseli. A CEC által egybehívott találkozó az európai egyházak közötti kapcsolattartás és eszmecsere elmélyítését szolgálja. A kontinens valamennyi régióját képviselők aktuális teológiai és társadalmi kérdésekről egyeztetnek, őszinte és imádságos légkörben osztva meg az egyházaik szolgálatát és a helyi ökumenikus együttműködést érintő örömeiket és nehézségeiket. A közösség új tagokat is választ, akik a következő öt évben képviselik majd egyházukat a közösségben.

Kárpátaljai Népzenei, Néptánc- és Kézművestábor 27-edszer

2023. június 20. – karpat.in.ua

Idén második alkalommal biztosít helyet a Rákóczi Tábort Sátoraljaújhelyen a XXVII. Kárpátaljai Népzenei, Néptánc- és Kézművestábornak, mely közel félezer kárpátaljai gyermekkel nyitotta meg kapuit. Az ifjú néptáncos és népzenei palántákat most is a Magyar Állami Népi Együttes művészei, valamint Szalonna és Bandája oktatja. A tábor nyitórendezvénye a XVI. Kárpátaljai népzenei és néptáncosok találkozója volt.

Első alkalommal bocsátott ki végzős csapatot a Beregszászi Rezeda Folkműhely

2023. június 20. – karpat.in.ua

A Beregszászi Rezeda Folkműhely a nehézségek ellenére sikeres tanévet zárt, illetve egyben első alkalommal bocsátott ki végzős csapatot. A műhelyben idén is tanévzáró gálakonzerttel mutatták be a diákok az elmúlt évben elsajátított, táncos, zenei és énekes anyagokat.

Elektronikus sajtó

Határok nélkül

2023. június 20. – Kossuth Rádió

Szombaton a temesvári Új Ezredév Református Központban A világszabadság – a kisebbségek szabadságával válhat teljessé címmel rendeztek konferenciát. Ezen Kalmár Ferenc miniszteri különmegbízott, a Magyarország és a szomszédos országok kormányközi kisebbségi vegyes Napi Nemzetpolitikai Sajtószemle – 2023. június 21.

bizottságainak társelnöke az európai őshonos kisebbségek helyzetéről beszélt, kiemelve, hogy a kisebbségvédelem leszálló ágban van, romlott az elmúlt évtizedben. A konferencia után Lehőcz László kérte beszélgetésre Kalmár Ferencet.

Az ellenzékbe került RMDSZ eddigi miniszterei és államtitkárai már benyújtották felmondásukat, azonban a szövetség által - még 2021-ben - kinevezett 4 magyar prefektus és 10 magyar alprefektus egyelőre a helyén marad. Megvárják az új román kormány döntését - nyilatkozta Ambrus Izabella, Brassó megye alprefektusa.

Újvidéken a város támogatásával felújították az újvidéki Petőfi Sándor Magyar Művelődési Központ épületét. Az átadási ünnepségen készült Ternovác István összeállítása.

Átvehették diplomájukat a Mathias Corvinus Collegium által szervezett Kárpátaljai Közéleti Vezetőképző résztvevői. A 15 diák az elmúlt fél évben 5 képzési hétvégén gyarapíthatta ismereteit.

11. alkalommal rendezik meg Nagyváradon a Szent László Napokat. Az érdeklődőket június 25.-ig várják a nagyváradai várba, amely számos gyermekprogramnak, konferenciának, koncertnek és előadásnak ad otthont. A kulturális rendezvénysorozat célja, hogy a köztudatba emelje és megerősítse a városalapító magyar király, Szent László személyét. Az esemény hivatalos megnyitóján jelen volt Szilágyi Péter helyettes államtitkár is.

Idén először adott otthont Muzslya a Suliszínház Fesztivál gálájának, amelyet immár 23. alkalommal szerveztek meg a Vajdaságban. Teltház előtt mutatták be a döntő hat előadását, amelyek között szerepelt ballada- és mesefeldolgozás csakúgy, mint ifjúsági regény színpadra állítása. Közös volt mindegyikben, hogy élményt nyújtott a közönségnek, a szereplőknek és a zsűrinek is. Az összeállításban elsőként Lukács Gabriellát, a Vajdasági Magyar Pedagógusok Egyesületének elnökét halljuk.